

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/148/2023
Identifikačné číslo spisu:	6119328590
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6119328590.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. J., narodeného X. X. XXXX, C., Š. D. Č.. XX, zastúpeného JUDr. Viktorom Mlynekom, advokátom, Nitra, Štúrova 43, proti žalovanej Slovak Telekom, a.s., Bratislava, Bajkalská č. 28, IČO: 35 763 469, o zaplatenie 48 372,60 € s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B2-29C/63/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2023 sp. zn. 5Co/174/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 19. júna 2020 č. k. 29C/63/2019 - 203 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca podľa § 12 ods. 4 a 5 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „telekomunikačný zákon“ alebo skrátené „Zot“) na žalovanej domáhal poskytnutia primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva na pozemkoch v jeho vlastníctve v období od 1. júla 2017 do 30. júna 2019. Žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že žalobca v rokoch 1993 až 1997, kedy na sporných pozemkoch, zapísaných na LV č. XXXX pre kat. územie H., došlo k uloženiu podzemného vedenia verejnej elektronickej komunikačnej siete a ani v lehote 12 mesiacov od obmedzenia tým spôsobeného nebol ich vlastníkom a v lehote 12 mesiacov od obmedzenia nepodal na súde žalobu (táto bola podaná až 1. júla 2019). Dospel preto k záveru, že nárok na poskytnutie primeranej náhrady v zmysle § 12 ods. 5 a 6 telekomunikačného zákona (ako taký) zanikol (a u žalobcu ani nevznikol). Neprihliadol na námietky žalobcu o nesúlade ustanovenia § 12 Zot s Ústavou (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov). Zdôraznil, že úprava náhrad za obmedzenie užívania nehnuteľností je obdobná nielen v zákone o telekomunikáciách č. 195/2000 Z. z., ktorý bol Zot nahradený (a zrušený), ale aj v neskorších zákonoch o elektronických komunikáciách (č. 610/2003 Z. z. a č. 351/2011 Z. z.), v rámci ktorých náhrada bola rovnako určená ako jednorazová, s totožnou prekluzívnou lehotou jedného roka od núteného obmedzenia.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 28. februára 2023 sp. zn. 5Co/174/2020 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) ako vecne správny potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. V odôvodnení takéhoto rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v zmysle procesných návrhov strán v potrebnom rozsahu, z dôkazov vyvodil zodpovedajúce a náležité odôvodnené skutkové a na ne nadväzujúce právne závery, predovšetkým v otázke, že s ohľadom na uloženie podzemného vedenia verejnej elektronickej komunikačnej siete na sporných pozemkoch prichádzala podľa § 12 ods. 4 Zot do úvahy jednorazová náhrada, ktorú pre prípad neuzavretia dohody určoval súd na základe „žiadosti“, podanej do jedného roka od obmedzenia (§ 12 ods. 5 a 6), inak sa nárok na náhradu prekludoval. Závery súdu prvej inštancie o charaktere tejto náhrady ako jednorazovej aj v otázke vzniku tohto nároku (len) u vlastníka sporných pozemkov v čase vzniku obmedzenia korešpondujú judikačnej praxi slovenských súdov nielen pri aplikácii telekomunikačných predpisov, ale aj pri riešení náhrad za ďalšie legálne vecné bremená s obdobnou schémou náhrad (podľa zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, zákona o vodách č. 364/2004 Z. z., zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike a pod. s poukazmi na časť rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - sp. zn. 1Cdo 99/19, 2Cdo 194/18, 3Cdo 47/14 a 8Cdo 17/19, resp. aj Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „ústavný súd“ alebo skrátené „ÚS“ - II. ÚS 323/2017 a IV. ÚS 227/12). Argumentoval, že vzhľadom na to, že ÚS nálezom z 18. januára 2017 sp. zn. PL. ÚS 35/15 zamietol návrh Okresného súdu Košice I vo veci nesúladu ustanovenia § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. s Ústavou, niet žiadneho dôvodu, aby on (odvolací súd) vec opätovne predložil na posudzovanie ústavnosti ustanovenia § 12 ods. 6 Zot (s rovnakou právnou úpravou). Upresnil, že nález ÚS z 12. októbra 2016 sp. zn. PL. ÚS 42/2015 (uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 293/2016 Z. z.) sa týkal zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“) a pokiaľ týmto ústavný súd rozhodol, že ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež len „Dohovor“, tu porovnaj tiež prílohu oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), prijal všeobecne záväzný právny názor k ústavnosti len tej časti napadnutých ustanovení, ktorá sa týkala „primeranej jednorazovej náhrady“. Poukázal na to, že z uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 323/2017 vyplýva, že „nemožno stotožňovať právnu úpravu zákona ... o tepelnej energetike, ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku“. Podľa názoru odvolacieho súdu i pri aplikácii zákona č. 110/1964 Zb. je rozsah obmedzenia vlastníka známy už pri jeho vzniku, ktorú skutočnosť považoval za kľúčovú pre záver, že nález ÚS sp. zn. PL. ÚS 42/2015 na daný spor nedopadá. Bol toho názoru, že namietaná právna úprava je celkom namieste v záujme predídania rôznym špekulatívnym nadobúdaniam nehnuteľností, práve z dôvodu ich zaťaženia legálnymi vecnými bremenami. Nestotožnil sa s tvrdením odvolateľa, že pri výklade ustanovenia § 12 ods. 6 Zot

zvolenom súdom prvej inštancie obchodné spoločnosti nikdy nemusia poskytnúť za užívanie cudzej veci na svoju podnikateľskú činnosť náhradu, pretože poskytnutie náhrady prichádza do úvahy, ale u vlastníka veci v čase vzniku obmedzenia. Uviedol, že vecné bremeno in rem sa neviaže na osobu vlastníka veci, ale na vec, vzniká len raz. Pokiaľ teda žalobca nadobudol pomerne rozsiahle nehnuteľnosti (orná pôda), napr. v záujme investičnej výstavby, v zmysle zásady práva patria bdelým bolo na žalobcovi ešte pred ich nadobudnutím si overiť, či sú vhodné na ním zamýšľané aktivity, a to bez ohľadu na skutočnosť, či vecné bremeno bolo vyznačené na liste vlastníctva (podľa aplikovaného zákona sa nezapisovalo).

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Namietal, že napadnutý rozsudok (a aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie) nie sú dostatočne zdôvodnené a presvedčivé a teda nepreskúmateľné, pretože nedali odpovede a nevyriešili (v dostatočnej miere) otázky, ktoré mali pre vec podstatný význam. Bol toho názoru, že vlastník má za obmedzené užívanie nehnuteľnosti nárok na primeranú náhradu v čase, kedy k obmedzeniu došlo, pričom k obmedzeniu došlo aj v čase podania žaloby, aj deň po tom, aj dnes, teda stále, a to počnúc okamihom uloženia vedenia na jeho nehnuteľnosti. Práve preto požaduje primeranú náhradu. Existuje tu preto rozpor medzi Ústavou a definovanými podmienkami obmedzenia vlastníckych práv a ich realizáciou telekomunikačnej líniovej stavby, pričom na obmedzenie vlastníckeho práva len v nevyhnutnom rozsahu musí existovať dostatočný dôvod, čo pri uložení káblov zasahujúcich hlboko do pozemku nie je možné konštatovať. Poukázal tiež na to, že žalovaná a ani jej právny predchodca nikomu od začiatku celého procesu týkajúceho sa optických káblov neposkytol žiadnu, t. j. ani jednorazovú náhradu (ktorá, ak sa jedná o prechod vlastníctva je s odkazom na nález ÚS sp. zn. PL. ÚS 42/2015 prakticky vždy nedostatočná) a dokonca nikto z vlastníkov (ani ten terajší) o uložení predmetných optických káblov nevedel. Vyjadril nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, že na tento prípad sa nevzťahuje nález ÚS sp. zn. ÚS 42/2015, z ktorého jednoznačne vyplýva, že (citované): „Verejný záujem na obmedzení vlastníckeho práva nemôže a nesmie byť nadradený ochrane vlastníkov. Výstavbu rozvodov treba pokladať za nútené obmedzenie vlastníkov na dlhý, hoci vopred presne neurčiteľný čas. V období keď nútené obmedzenie vlastníkov v dôsledku existencie právnej povinnosti strpieť vedenie rozvodov cez svoju nehnuteľnosť trvá, v dôsledku pôsobenia ekonomických zákonitostí dochádza k pohybu vo výške plnenia. Jednorazová náhrada poskytnutá vlastníkom za ich obmedzenie nemá (a priori nemôže mať) povahu primeranej náhrady za obmedzenie, ktorému sú podľa zákona podrobení. Fázu úsilia o získanie majetku nemožno podriaďiť pod ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 až 3 ústavy“. Ak by sa odvolací súd v zákonnej miere vysporiadal s týmto nálezom, mal by za preukázané, že došlo k jednoznačnému ústavnému posúdeniu nezákonnosti uvažovania o jednorazovosti náhrady za obmedzenie vlastníka pozemku síce v prípade iného druhu stavieb - vedení, než je tomu v tomto prípade, avšak pri posudzovaní ustanovení de facto aj de iure obsahovo totožných. Arbitrárnosť napádaného rozsudku videl aj v tom, že odvolací súd nedôsledne vyhodnotil argumenty ÚS a nevysporiadal sa ani s komentárom k Ústave, ktorého autorom je Doc. JUDr. Ján Drgonec, DrSc., podľa ktorého (opäť citované): „Miera intenzity zásahu do vlastníckych práv je rozdielna v prípade odňatia majetku vyvlastnením a pri nútenom obmedzení vlastníckych práv. Za predpokladu, že uskutočnený zásah do vlastníckych práv sa týka tej istej alebo porovnateľnej veci, „primeraná náhrada“ za vyvlastnenie môže byť vyššia ako „primeraná náhrada“ za nútené obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od „primeranej náhrady“, ktorá sa pri vyvlastnení poskytuje spravidla jednorazovo, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o pravidelných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia (in DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky Komentár, 3. vydanie; HEURÉKA 2012, s. 430). Argumentoval, že tento doktrínálny výklad pritom vznikol niekoľko mesiacov pred nálezom ÚS sp. zn. PL. ÚS 42/2015 a takýto záver v otázke „primeranosti“ náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva len potvrdil, teda že sa v takýchto prípadoch musí jednať o opakujúce sa plnenie, ktoré najlepšie zodpovedá ústavou sledovanému účelu. Právne závery odvolacieho súdu prezentované v napádanom rozsudku, ale aj v ním potvrdenom rozsudku súdu prvej inštancie tak evidentne vyplývajú z nepochopenia danej problematiky v optike, ako ju nastavil ÚS (svojou poslednou rozhodovacou praxou). Podľa dovolateľa je v právnom štáte neprípustné, aby všeobecné súdy ignorovali určitý výklad právnych noriem, ktorý zadefinoval ústavný súd ako výklad v súlade s čl. 152 ods. 4 Ústavy. Bol toho názoru, že znenie ustanovenia § 12 ods. 6

telekomunikačného zákona neoprávneným spôsobom zakladá prekážku na uplatnenie jeho ústavných práv (tu práva vlastníť majetok). Pokiaľ teda telekomunikačné káble na jeho pozemkoch existujú (čo je nesporné), je presvedčený aj s odkazom na nález ÚS PL. 42/2015, že je možné obmedzenie vlastníckeho práva na neurčitú dobu riešiť rentou podľa ekonomických ukazovateľov v danom čase užívania pozemku. V opačnom prípade by nastal stav, že žalovaná by nikdy nemusela poskytovať rentu za obmedzenie vlastníckeho práva, čo je jednoznačne v rozpore s Ústavou. Je tak nutné nahliadať na prejednávajúcu vec prostredníctvom optiky ústavnosti - konkrétne čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 písm. a), ods. 2 a ods. 4, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy, v súvislosti s nálezom ÚS sp. zn. PL. 42/2015, ktorý sa zaoberal podobnou situáciou, z ktorej je nepochybné, že za obmedzenie vlastníckeho práva je nutné poskytovať primeranú náhradu - pravidelnú rentu nepodliehajúcou prekludovaniu. Pri nútenom obmedzení vlastníckeho práva trvajúcim na dobu neurčitú, bez poznania časového horizontu, kedy by malo prísť k ukončeniu trvania núteného obmedzenia, je tak vždy z hľadiska zachovania účelu primeranosti náhrady nutné vychádzať z toho, že táto musí byť platená nie jednorazovo, ale opakovane vo forme renty a nemôže sa (nárok) aj s ohľadom na ústavný rámec prekludovať, pretože tým by sa obmedzilo využívanie vlastníckeho práva značným spôsobom. Mal teda za to, že v tomto prípade mali nižšie súdy postupovať podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP a obrátiť sa na ústavný súd s návrhom na konanie o súlade § 12 ods. 6 Zot s Ústavou. Navrhol, aby vzhľadom na vznik „neriešiteľnej situácie“ dovolací súd v tejto veci sám postupoval podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP, resp. podľa písmena c) rovnakého ustanovenia, alebo aby zvážil aj postup podľa § 445 ods. 1 CSP, a teda aby prerušil konanie a pred rozhodnutím vo veci podal ÚS návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov alebo podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, resp. požiadal o vydanie poradného stanoviska k zásadným otázkam týkajúcim sa výkladu alebo uplatňovania práv a slobôd uvedených v Dohovore Európsky súd pre ľudské práva. V merite navrhol napadnuté rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť podľa § 448 CSP.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech boli vydané napádané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 CSP), za splnenia i podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

7. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane vyjadruje záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (tu porovnaj 9Cdo/72/2020 alebo 9Cdo/260/2021).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, stanovujúcu podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr restriktívny výklad (tu opäť porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu uvádzané v predošlom odseku).

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

10. Dovolateľ prípustnosť dovolania v tomto prípade vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva strany sporu na spravodlivý proces, b/ nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah a znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a c/ miera (intenzita) zásahu, v dôsledku ktorej možno už hovoriť o porušení (nerešpektovaní) práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je potom právo na relevantné, t. j. zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces podľa citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou (podmienkou), že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia (tu porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018 a 9Cdo 344/2021).

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutia oboch nižších súdov sú svojvoľné (arbitrárne).

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nie je správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, právne relevantná, lebo prípadné (môžbyť aj reálne existujúce a inak konštatovateľné) nesprávne právne posúdenie veci samo osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto také odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré (hoc aj len) stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

16. Pokiaľ ide o arbitrárnosť, táto môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlاد právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez patričného (resp. akéhokoľvek) akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii prijaté skutkové závery nevyplývajú. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

17. Všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký jeho výklad a aplikáciu, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci G. R. proti Š., rozsudok z 21.10.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok z 9.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok z 19.4.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90) aj ústavného súdu (I. ÚS 226/03 z 12. mája 2004, III. ÚS 209/04 z 23. júna 2004, III. ÚS 95/06 z 15. marca 2006, III. ÚS 260/06 z 23. augusta 2006, III. ÚS 36/2010 zo 4. mája 2010 a I. ÚS 114/08 z 12. júna 2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa jeho povahy (rozhodnutia) a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolností každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

18. Za svojvôľu, ktorá má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy všeobecným súdom, treba považovať aj nerešpektovanie kogentnej normy a prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii právnych noriem, ako aj prípady, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie nezdôvodnil buď vôbec alebo tak urobil celkom nedostatočne, prípadne ak ho založil na dôvodoch, ktoré v okolnostiach konkrétnej veci nemajú zjavne žiadnu relevanciu (tu pozri uznesenie ÚS sp. zn. IV. ÚS 110/09 z 2. apríla 2009).

19. V predmetnom spore bola podstatná otázka týkajúca sa toho, či pri uložení podzemného vedenia verejnej elektronickej komunikačnej siete na sporných pozemkoch prichádza podľa § 12 ods. 4 Zot do úvahy náhrada, ktorú pre prípad neuzavretia dohody určoval súd na základe „žiadostí“, podanej do jedného roka od obmedzenia (§ 12 ods. 5 a 6), inak nárok na náhradu zaniká. Už súd prvej inštancie dospel k záveru, že právny základ žalobou uplatneného nároku žalobcu neexistuje, pretože právo na jednorazovú náhradu, patriace výlučne tomu vlastníkovi, ktorý ním, bol v čase vzniku obmedzenia, zaniklo jeho neuplatnením v zákonom určenom čase (preklúziou - v tejto súvislosti porovnaj § 583 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v dnes platnom znení, resp. § 99 rovnakého zákona v znení účinnom do 31. decembra 1991 vrátane - t. j. pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 509/1991 Zb.). Odvolací súd sa s týmto názorom súdu prvej inštancie stotožnil a v bodoch 7 až 12 odôvodnenia svojho potvrdzujúceho rozsudku uviedol dôvody, pre ktoré nepovažoval podané odvolanie za opodstatnené.

20. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že nižšie súdy svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili, resp. že ich rozhodnutia sú svojvoľné, keď obe odôvodnenia (oboch rozsudkov) reagovali na všetky rozhodujúce skutkové i právne argumenty predostreté v spore stranami. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k jeho rozhodnutiu; jeho postup tak nemožno považovať za neodôvodnený. Myslienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Zároveň sa v odôvodnení

rozsudku vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami, konštatoval správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a odôvodnenie napádaného rozsudku spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP.

21. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom nižších súdov nestotožnil, sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti či arbitrárnosti napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu nepostačuje. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP totiž nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že (ak by) ich neodôvodnili objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu však nešlo, nakoľko odvolací sa tu vysporiadal i s judikatúrou preferovanou neskorším dovolateľom a zrozumiteľne objasnil, prečo žalobcov prípad vykazoval relevantné odchýlky od prípadu posudzovaného ústavným súdom vo veci sp. zn. PL. ÚS 42/2015). Dovolateľ preto existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal neopodstatnene.

22. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP sa snažil spochybníť právne posúdenie sporu odvolacím súdom v otázke jednorazovosti náhrady za obmedzenie vlastníka pozemku. Polemizovaním v rámci dovolania síce predostrel právne posúdenie, ktoré považuje za správne, uvádzajúc „predsa vlastník má za obmedzené užívanie nehnuteľnosti nárok na primeranú náhradu v čase, kedy k obmedzeniu došlo, pričom k obmedzeniu došlo aj čase podania žaloby, aj deň po tom, aj dnes, aj stále, a to počnúc okamihom uloženia vedenia na jeho nehnuteľnosti, a práve preto si uplatňuje primeranú náhradu“, avšak ako v dovolaní sám uviedol: „jedná sa o nezákonnosť z dôvodu arbitrárnosti napadnutého rozsudku spočívajúcej v tom, že odvolací súd nedôsledne vyhodnotil argumenty Ústavného súdu SR.“.

23. Na základe úpravy z ustanovenia § 432 ods. 1 CSP nesprávnym právnym posúdením možno argumentovať, ak dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje (aj) z § 421 CSP. V takom prípade je ale potrebné uviesť právne posúdenie vecí, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne a uviesť, v čom spočíva jeho nesprávnosť (§ 432 ods. 2 CSP). Z obsahu dovolania v tomto prípade síce vyplýva, že dovolateľ namietal (aj) nesprávne právne posúdenie vecí, nesprávnosť posúdenia však podľa názoru dovolateľa nevyplyvala z tohto, ale z iného dovolacieho dôvodu (s odvolaním sa výlučne na výskyt tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f) CSP v podobe arbitrárnosti rozhodnutia a inak za situácie, keď aktuálna rozhodovacia prax odvolacieho súdu kumuláciu oboch dovolacích dôvodov a im zodpovedajúcich dôvodov prípustnosti dovolania umožňuje).

24. Ak sa teda dovolateľ svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snažil spochybníť aj právne posúdenie sporu odvolacím súdom, dovolací súd zdôrazňuje, že i v prípade zistenia opodstatnenosti tejto námietky by šlo usudzovať nanajvýš na vecnú nesprávnosť napádaného rozsudku, nezakladalo by to ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (v tejto súvislosti porovnaj už konštantnú judikatúru najvyššieho súdu - najmä R 24/2017 a 9Cdo/248/2021).

25. Hoci je tu samozrejme judikatúra ÚS, z ktorej vyplýva, že namietaná právna otázka môže vyplývať z textu dovolania a nemusí byť formálne vymedzená v jeho konkrétnej časti, dovolací súd sa tak má pokúsiť autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany a nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 443/2020); dovolací súd ani pri takomto postupe nemôže rezignovať ako na povinnosť posudzovania dovolania ako celku, tak ani na tú časť úpravy dovolacieho konania, ktorá predpokladá kvalifikovanú komunikáciu v tomto štádiu civilného procesu (tu rozumej § 429 ods. 1 aj výnimky v odseku 2 rovnakého ustanovenia). Ak súbežným uplatnením oboch práve zmienených hľadísk bolo potrebné aj v tentoraz prejednávanej veci dospieť k záveru, že dovolateľ sa pri snahe napadnúť ním dovolaním rozsudky nižších súdov obmedzil na dovolací dôvod podľa § 420 CSP (hoci mu nič nebránilo oprieť dovolanie aj o úpravu z § 421 rovnakého zákona), namiesto bol dovolací prieskum len z toho dôvodu, ktorý bol v dovolaní aj formálne vyjadrený (s odvolaním sa na príslušné ustanovenie procesného predpisu).

26. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle §

420 písm. f) CSP neopodstatnene, preto jeho dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné odmietol.

27. Rozhodnutie o trovách konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.